

Banc Datblygu Cymru

Ymateb i adroddiad Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig (Gorffennaf 2024)

16/08/2024

Ym mis Gorffennaf 2024, cyflwynodd Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig ei adroddiad ar Fanc Datblygu Cymru.

Mae'r adroddiad yn cynnwys 13 o argymhellion. Dyma ymateb Llywodraeth Cymru i'r argymhellion hynny.

Cynnwys

Cyflwyniad 3

Ymateb i'r 13 argymhelliad 4

Argymhelliad 1	4
Argymhelliad 2	4
Argymhelliad 3	5
Argymhelliad 4	6
Argymhelliad 5	7
Argymhelliad 6	7
Argymhelliad 7	8
Argymhelliad 8	8
Argymhelliad 9	8
Argymhelliad 10	9
Argymhelliad 11	9
Argymhelliad 12	10
Argymhelliad 13	11

Cyflwyniad

Mae Banc Datblygu Cymru yn cefnogi twf ar draws economi Cymru drwy ddarparu benthyciadau neu fuddsoddiadau ecwiti ar gyfer pob cam o ddatblygu busnes. Gan lenwi'r gwagle rhwng angen busnesau am gyllid a'r cyflenwad cyllid yn y farchnad, mae Banc Datblygu Cymru yn mynd i'r afael â'r 'bwllch' lle nad yw archwaeth risg a chynnyrch cyllidwyr y sector preifat yn gallu diwallu anghenion busnesau sy'n chwilio am gyllid.

Ers 2017, mae Banc Datblygu Cymru wedi aeddfedu ac wedi profi ei hun yn sefydliad sefydlog a chredadwy sy'n parhau i ddangos cynnydd yn erbyn amcanion strategol yn y fframwaith polisi ac adnoddau a bennir gan Weinidogion Cymru. 2024/25 fydd wythfed flwyddyn gweithredu'r Banc Datblygu a'r drydedd yn y cyfnod strategol pum mlynedd presennol. Dros y cyfnod hwnnw, mae Banc Datblygu Cymru wedi cael effaith economaidd o dros £1.7bn drwy fuddsoddi uniongyrchol, buddsoddi ar y cyd a darparu gwasanaethau buddsoddi fel cynllun Cymorth i Brynu Cymru.

Mae Banc Datblygu Cymru yn parhau i ddangos cyfraniad clir i ddatblygu economaidd yng Nghymru, yn ogystal â gwelliant parhaus ar draws ei swyddogaethau. Mae Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig wedi tynnu sylw'n adeiladol at feysydd heriol i'r Banc ac wedi dod i gasgliadau ac argymhellion gwerthfawr a fydd yn siapio gweithgareddau Banc Datblygu Cymru yn y dyfodol. Mae'r adroddiad isod yn ymateb i argymhellion y Pwyllgor yn yr un ysbryd.

Ymateb i'r 13 argymhelliad

Argymhelliad 1

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru adolygu ei dull o gynllunio olyniaeth a phryniannau gan y gweithwyr, a sut y gall Banc Datblygu Cymru gael mwy o ran yn hyn, wrth ddatblygu llythyr cylch gwaith nesaf y Banc.

Ymateb: Derbyn

Yn ogystal â'n hadolygiad blynyddol presennol o'r holl gyllid, rhoddir ystyriaeth i rôl y banc o ran darparu cyllid hygyrch i gefnogi cynllunio olyniaeth a phryniannau gan weithwyr wrth ddatblygu llythyr cylch gwaith y tymor llywodraeth nesaf. Mae Cronfa Olyniaeth Rheoli Cymru, sy'n werth £25m, yn chwarae rhan bwysig o hyd yn y gwaith o helpu busnesau i barhau i fod â'u gwreiddiau a'u perchnogaeth yng Nghymru. Bydd y gronfa hon yn cwblhau ei chyfnod buddsoddi yn 2026 a bydd yn amserol i Lythyr Cylch Gwaith 2026 nodi disgwyliadau i'r dyfodol o ran y maes cyflawni pwysig hwn. Mae'r banc wedi dilyn y cyfarwyddyd a nodwyd yn y llythyr cylch gwaith cyfredol i gefnogi pryniannau gan weithwyr.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 2

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod cylch gwaith a chyfrifoldebau Banc Datblygu Cymru wedi tyfu a newid gyda threigl amser. Mae Llywodraeth Cymru wedi esbonio sut y mae swyddogion yn cymryd rhan mewn rhythm rheolaidd o gyfarfodydd â'r Banc gyda statws sylwedydd, ond dylai Llywodraeth Cymru nodi'r mecanwaith ar gyfer adlewyrchu newidiadau i'w blaenoriaethau economaidd a'i ffocws dros dymor Senedd. Hoffai'r Pwyllgor i hyn gynnwys ymrwymiad i ddyroddi llythyrau cylch gwaith mwy rheolaidd i'r Banc, ond heb fod yn gyfyngedig i hynny o reidrwydd.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor.

Bydd Llywodraeth Cymru yn nodi manylion ychwanegol o ran y prosesau y mae'n eu defnyddio i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Banc Datblygu am unrhyw

newidiadau i flaenoriaethau datblygu economaidd neu newidiadau eraill y mae'n gofyn i'r banc fynd i'r afael â nhw drwy ddiweddarau'r Ddogfen Fframwaith bresennol. Mae'r Ddogfen Fframwaith yn nodi'r berthynas waith rhwng Llywodraeth Cymru a'r banc. Y brif ffordd o roi gwybod i'r banc am unrhyw newid sylweddol i flaenoriaethau o fewn tymor y llywodraeth fydd drwy ohebiaeth ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru at Gadeirydd y Bwrdd. Os bydd unrhyw gyfarwyddiadau newydd yn golygu bod angen newid contractau sydd ar waith ar hyn o bryd rhwng y Banc a Llywodraeth Cymru, bydd y rhain yn cael eu diwygio yn unol â hynny.

Mae'r Banc Datblygu wedi dangos ei fod yn gallu ymateb yn gyflym ac yn broffesiynol i gyfleoedd newydd ac amgylchiadau sy'n newid. Mae ymateb y banc i Covid-19 ac, yn fwy diweddar, cyflwyno'r Cynllun Benthyciadau Busnes Gwyrdd a'r Cymorth i Aros yn enghreifftiau o hyn. Mae adroddiad blynyddol y banc yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am sut mae'r banc yn parhau i ymateb i'r amodau economaidd cyfredol.

Mae'r symudiad i ddarparu llythyrau cylch gwaith 'tymor y llywodraeth' i Cyrff Hyd Braich wedi bod yn fwriadol ac wedi'i gynllunio i helpu Cyrff Hyd Braich drwy ddarparu'r sefydlogrwydd sydd ei angen arnynt i ddatblygu a chyflawni cynlluniau corfforaethol o ansawdd uchel. Mae Llywodraeth Cymru yn credu bod llythyrau cylch gwaith 'tymor y llywodraeth' yn briodol ac yn addas i'r diben. Barn Llywodraeth Cymru a'r banc yw bod y dull hwn yn cefnogi cynllunio tymor hwy ac effeithiolrwydd sefydliadol. Felly, bydd yn parhau i adlewyrchu newidiadau mewn amodau economaidd drwy ei phrosesau presennol, yn cynnwys cyfarfodydd ddwywaith y flwyddyn rhwng y Cadeirydd, y Prif Swyddog Gweithredol ac Ysgrifennydd y Cabinet, ei chyfarfodydd cronfeydd rheolaidd gyda'r Banc a thrwy adolygiadau strategaeth y Banc sy'n cael eu cynnal bob dwy flynedd. Bydd unrhyw ddiweddariadau sylweddol i'r cylch gwaith yn cael eu rhoi ar waith pan fydd angen o fewn tymor llywodraeth.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 3

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Banc Datblygu Cymru ymgymryd â darn o waith, neu gomisiynu un, i roi dealltwriaeth gadarn i Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a'r Gymraeg

o effaith y cyllid preifat a ddaw i rym o ganlyniad i fuddsoddiadau uniongyrchol gan y Banc ar economi Cymru.

- **Ymateb:** Derbyn.

Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi'r dasg i'r Banc Datblygu o gynnal neu gomisiynu ymchwil yn uniongyrchol er mwyn deall effaith economaidd y buddsoddiad sector preifat sy'n cael ei ysgogi gan fuddsoddiad y Banc. Dylai hyn adeiladu ar y gwaith presennol a wneir fel rhan o'r prosiect ymchwil ar y cyd gyda Dirnad Economi Cymru sydd wedi dadansoddi effaith economaidd buddsoddiadau'r Banc Datblygu.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 4

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Banc Datblygu Cymru roi mwy o wybodaeth i'r Pwyllgor ar sut y mae'n cefnogi datblygu cynlluniau ynni cymunedol.

Ymateb: Derbyn:

Mae Banc Datblygu Cymru yn cefnogi perchnogaeth leol mewn prosiectau ynni adnewyddadwy drwy gyllid masnachol a ddarperir o'r Gronfa Ynni Lleol gwerth £12.5 miliwn.

Caiff y cyllid ei ddarparu gan Lywodraeth Cymru ac fe'i rheolir gan y Banc Datblygu ar y cyd â'r Ymddiriedolaeth Arbed Ynni, gan gefnogi'n uniongyrchol bolisi Llywodraeth Cymru y dylai 1 GW o gapasiti cynhyrchu ynni adnewyddadwy fod mewn perchnogaeth leol erbyn 2030. Gall y gronfa hon gefnogi amrywiaeth o fodolau perchnogaeth leol, yn cynnwys grwpiau cymunedol a mentrau cymdeithasol, i ddatblygu prosiectau ynni adnewyddadwy.

Erbyn mis Mawrth 2024, roedd y gronfa wedi buddsoddi £11.6 miliwn mewn 14 o brosiectau ledled Cymru drwy fenthyciadau datblygu prosiectau a benthyciadau gwariant cyfalaf. Hyd yma, mae'r gronfa fel arfer wedi cefnogi prosiectau solar a gwynt a ddatblygwyd gan grwpiau cymunedol lleol drwy gyfalaf. Mae'r cymorth ar ffurf benthyciadau tymor hir o hyd at £2m (mewn achosion eithriadol, gallant fod yn fwy) a chofnodwyd capasiti o 9.37MW ar draws y prosiectau a gefnogir.

Ar gyfer blwyddyn ariannol 25, mae'r Banc Datblygu yn ystyried a allai cofrestrriad Rheoli Cymhorthdal i'r cynllun gynyddu nifer y prosiectau hyfyw y mae'n gallu eu cefnogi. Ar ben hynny, bydd y Banc Datblygu yn edrych ar weithio gydag Ynni

Cymru, sydd newydd ei ffurfio, i sicrhau bod cymaint o gyfalaf â phosibl ar gael ar gyfer prosiectau ynni lleol ledled Cymru.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 5

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru flaenoriaethu adolygiad o swyddogaethau Busnes Cymru ac archwilio dichonoldeb a dymunoldeb integreiddio'r swyddogaethau hyn yng nghylch gwaith Banc Datblygu Cymru, a chanolbwyntio ar symleiddio'r cynnig cymorth i fusnesau. Dros y 6-12 mis nesaf, dylai'r Ysgrifennydd Cabinet roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am ystyried y mater hwn, a rhoi sail resymegol glir dros y penderfyniad a wnaed o ganlyniad.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Derbynnir yr argymhelliad hwn mewn egwyddor ar y sail y bydd adolygiadau Busnes Cymru a'r Banc Datblygu yn y dyfodol yn ystyried a oes angen cryfhau'r rhyngwyneb rhwng y gwasanaethau ymhellach a chyfleoedd i integreiddio gwasanaethau lle bo hynny'n briodol. Mae Llywodraeth Cymru yn dal yn agored i'r syniad o archwilio opsiynau tra'n ceisio sicrhau sefydlogrwydd, ansawdd a didueddrwydd darpariaeth gwasanaeth sefydledig.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 6

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Mae rhaid i Lywodraeth Cymru geisio dod â negodiadau i ben â Thrysorlys EF cyn gynted â phosibl ar ddatrysiad boddhaol i'r mater ailddosbarthu ar gyfer Banc Datblygu Cymru. Mae rhaid i'r cytundeb y deuir iddo ddiogelu rôl y Banc ac osgoi cyfyngu ar ei weithgareddau fel benthyciwr, ac mae rhaid iddo sicrhau hefyd nad yw'n cael effaith andwyol ar sefyllfa gyllidebol Llywodraeth Cymru yn y dyfodol.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor:

Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio'n adeiladol gyda Thrysorlys Ei Fawrhydi gyda'r nod o sefydlu canlyniad o ran ailddosbarthu'r Banc Datblygu sy'n 'niwtral o ran cyllideb' i'r banc a Llywodraeth Cymru, yn unol â chanllawiau Trysorlys Ei Fawrhydi.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 7

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad p'un a ddylid gosod Banc Datblygu Cymru ar sail statudol, ond dylid gwneud y gwaith hwn ar ôl i fater ailddosbarthiad y Banc gael ei ddatrys. Dylai'r adolygiad ystyried pa elfennau o gylch gwaith y Banc y gellid ac y dylid eu gwneud yn statudol. Dylai'r Ysgrifennydd Cabinet roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor yn rheolaidd am ddatblygiadau ac amserlenni arfaethedig ar gyfer y gwaith hwnnw.

Ymateb: Derbyn

Gan gydnabod natur hirdymor y gwaith a wneir gan y Banc Datblygu a phwysigrwydd sefydlogrwydd o ran cynnal hyder yn y farchnad, bydd adolygiad yn cael ei gynnal yn unol â'r argymhelliad unwaith y bydd materion sy'n codi o ailddosbarthu'r Banc Datblygu wedi cael eu datrys.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 8

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru ofyn i Fanc Datblygu Cymru adolygu ei brosesau diwydrwydd dyladwy, gyda'r bwriad o nodi a oes angen eu cryfhau. Dylai Llywodraeth Cymru roi gwybod i'r Pwyllgor am y cwmpas, y cynnydd, y canlyniadau a'r camau gweithredu y cytunwyd arnynt sy'n deillio o'r adolygiad hwn.

Ymateb: Derbyn

Gofynnir i'r Banc Datblygu gynnal adolygiad diwydrwydd dyladwy yn unol â'r argymhelliad. Bydd y wybodaeth ddiweddaraf o ran cynnydd yn cael ei rhannu â'r Pwyllgor.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 9

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru adneuo pob fersiwn yn Llyfrgell y Senedd hyd yn hyn o'r ddogfen fframwaith sy'n nodi ei pherthynas â Banc Datblygu Cymru, a sicrhau y gwneir yr un peth ar gyfer unrhyw fersiwn yn y dyfodol.

- **Ymateb:** Derbyn mewn egwyddor.

Cafodd y Ddogfen Fframwaith ei diwygio'n sylweddol yn 2021 ac mae pob fersiwn o'r dyddiad hwn ymlaen wedi cael eu rhoi yn Llyfrgell y Senedd. Bydd diweddariadau yn y dyfodol yn cael eu rhoi yn Llyfrgell y Senedd.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 10

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Mae'r Pwyllgor yn cydnabod bod Banc Datblygu Cymru wedi gwneud rhai newidiadau i'w broses o ymdrin â chwynion, ond mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylid edrych ar y mater o ymdrin â chwynion yn yr adolygiad teilwredig a argymhellir o'r Banc.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu comisiynu Adolygiad Asesu Prosiect sy'n cael ei arwain yn annibynnol ar agweddau ar gyflawni a sicrwydd a ddarparwyd gan y banc yn 2025. Bydd dull y banc o ymdrin â chwynion yn cael ei gynnwys yng nghylch gorchwyl yr adolygiad hwnnw. Bydd adroddiad cryno ar yr argymhellion a'r camau gweithredu sy'n deillio o'r Adolygiad Asesu Prosiect annibynnol yn cael ei ddarparu i'r Pwyllgor er mwyn helpu i graffu ar y banc yn y dyfodol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 11

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru a Banc Datblygu Cymru ystyried sut y gellir casglu barn busnesau mewn ffordd gyfrinachol a/neu ddiennw, gan gynnwys gan y busnesau sydd naill ai heb ddefnyddio'r Banc Datblygu o'r blaen, neu sydd wedi gwneud cais am gymorth a bod yn aflwyddiannus. Dylai'r Pwyllgor gael y wybodaeth ddiweddaraf am ganlyniad y trafodaethau hynny.

Ymateb: Derbyn

Mae'r Banc Datblygu yn cynnal arolwg blynyddol o randdeiliaid lle mae'r ymatebion yn ddienw. Mae'r arolwg hwn hefyd yn casglu barn sefydliadau sy'n aelodau megis y Ffederasiwn Busnesau Bach, y CBI, Cymdeithas Angylion Busnes y DU a Siambrau Masnach. Er mwyn sicrhau annibyniaeth, mae'r arolwg yn cael ei gynnal gan drydydd parti. Bydd y Banc yn ystyried ymhellach sut y gall ddefnyddio dulliau eraill i annog a chasglu adborth mewn ffordd gyfrinachol a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 12

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad teilwredig llawn o Fanc Datblygu Cymru, yn ystod tymor y Senedd hon yn unol â'r ymrwymiad gwreiddiol yn llythyr cylch gwaith tymor y Llywodraeth y Banc.

- **Ymateb:** Gwrthod

Mae adolygiadau wedi'u teilwra o sefydliadau unigol wedi cael eu gohirio yn dilyn penderfyniad gan y Grŵp Cyfeirio Cyrff Cyhoeddus dan gadeiryddiaeth Prif Swyddog Gweithredu Llywodraeth Cymru. Mae Llywodraeth y DU hefyd wedi rhoi terfyn ar y broses adolygu wedi'i theilwra ac wedi symud i Adolygiadau â Ffocws. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod angen adolygu rheolaidd, fodd bynnag, ni fydd yn bosibl cynnal adolygiad wedi'i deilwra o fewn amserlen yr argymhelliad.

Defnyddir adolygiad wedi'i deilwra, pan fo angen, i ystyried a yw sefydliad aeddfed yn dal yn addas i'w ddiben. Fel sefydliad ifanc, mae'r dull hwn yn llai perthnasol i'r Banc Datblygu. Fodd bynnag, mae dulliau eraill o adolygu corff hyd braich y gellid eu hystyried, fel Adolygiadau Asesu Prosiectau. Cynhaliwyd Adolygiad Asesu Prosiect yn 2021. Ystyriodd hwn y prosesau rheoli, goruchwylio a llywodraethu y cytunwyd arnynt yn ffurfiol a'u rhoi ar waith yn ymarferol rhwng Llywodraeth Cymru a'r Banc Datblygu, gan roi asesiad oren/gwyrdd cyffredinol.

Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu comisiynu Adolygiad Asesu Prosiect sy'n cael ei arwain yn annibynnol yn 2025, ar agweddau ar gyflawni a sicrwydd a ddarparwyd gan y banc. Bydd adroddiad Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig yn cael ei ddefnyddio fel sail i'r cylch gorchwyl ar gyfer

Adolygiad Asesu Prosiect pellach a bydd yn cynnwys elfennau o'r argymhellion yn adroddiad y Pwyllgor.

Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r dull tair llinell amddiffyn i roi sicrwydd ynghylch cyllid a gweithrediadau cyrff cyhoeddus, ac felly rydym yn hyderus bod gan y banc system reoli gadarn ar waith, drwy graffu parhaus gan ei Dîm Partneriaeth, y Bwrdd, y Pwyllgor Archwilio a Risg, ac archwilwyr mewnol ac allanol.

Bydd Llywodraeth Cymru yn addasu ac yn gweithredu model risg Hunanasesu Cabinet y DU er mwyn i unrhyw adolygiadau yn y dyfodol fod yn seiliedig ar asesiad risg a gynhelir gan y Tîm Partneriaeth a'r Corff Cyhoeddus. Mae'r Model Hunanasesu yn adrodd ar effeithiolrwydd, effeithlonrwydd, llywodraethu ac atebolrwydd y sefydliad. Ar sail yr adolygiad cyfannol hwn, gallai'r camau nesaf gynnwys rhagor o gymorth, gwerthusiad neu adolygiad a fydd yn canolbwyntio ar y maes/meysydd a nodwyd.

Bydd gweithgor yn cael ei sefydlu i roi'r Model Hunanasesu ar waith yn ystod 2025. Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda'r Banc Datblygu fel un o'r sefydliadau i dreialu'r model hwn gyda'r bwriad wedyn o gynnal adolygiad penodol a fydd yn seiliedig ar adroddiad ac argymhellion y Pwyllgor yn ystod 2026.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 13

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

Mae'r Pwyllgor yn croesawu ymgysylltiad y Banc â Banciau Datblygu eraill a sefydliadau a fforymau perthnasol. Mae'n annog y Banc i wneud rhagor o waith gyda Grŵp Montreal, er mwyn sicrhau ei fod yn mabwysiadu arfer gorau, ac mae'r Pwyllgor yn cefnogi ei nod o ymuno â'r Grŵp yn llawn.

- **Ymateb:** Derbyn

Ers i'r Pwyllgor gyhoeddi ei argymhellion, mae'r Banc Datblygu wedi dechrau'r broses o ymuno'n ffurfiol â Grŵp Montreal. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i fynnu bod y Banc Datblygu yn dangos ei fod yn ymgysylltu'n briodol i fanteisio ar yr arferion gorau.

Goblygiadau Ariannol: Dim
